

Te Peretitenira'a No Porinetia farani

PIHA HA'APURORORA'A PARAU Mahana toru 30 no mē 2018

Parau fa'ata'ara'a ā te 'Āpo'ora'a Fa'aterehau

Fa'aea noa ā te moni ho'o o te mōrī tū'ama i ni'a i tō na fāito i te mahana mātāmua no tiunu

I te tai'o mahana fa'autara'a mōrī, e mara'a te fāito tute no te utara'a e no te parau pāroru (tute CAF) o te mōrī no te tumu o te mara'ara'a o te mātete i te fenua Singapour, 'inaha ua mara'a te mōrī pere'o tāpau 'ore i te fāito e 5 %, te mōrī 'ārahu e 6 %, te mōrī hinu i te 7% e te mōrī mātini a EDT i te 10 %.

I te tai'o mahana fa'autara'a māhu auahi, ua topa te fāito tute CAF i te fāito ra e 3,4 % ia au i te utara'a i ma'iri iho no te topara'a o te fāito FOB (tute-'ore-hia te utara'a te parau pāroru etv.).

Noa atu ra teie mau nanura'a fāito ho'o, ua fa'aoti te 'Āpo'ora'a fa'aterehau i te tāpe'a noa i te ho'o o te mōrī ia au i te fāito ho'o no te 'āva'e tiunu.

Ha'amāu'ara'a o te ferēti tao'a tapiha'ahia e amohia mai e te Fenua

I te matahiti 2009 ra, ua ha'amau o Pōrīnetia farāni i te tahi fa'anahora'a no te amora'a i te mau ha'amāu'ara'a ferēti no te mau tao'a tapiha'ahia i te mau motu e tē utahia mai i Tahiti. Te fa'ata'a nei te fa'aotira'a hau no te 17 no novema 2009 i te reira (te tao'a, te fa'anahora'a no te fāna'o, etv.) e tae noa atu i te tāpura i'oa o te feiā e fāna'o mai.

No te fāna'ora'a i teie tauturu, mea tītauhia ia ō mai i roto i te fa'anahora'a i muri nei : 'ei taiete, 'ei ta'ata pātana, 'ei 'āmuitahira'a 'aore ra 'ei ta'ata tōro'a fa'a'apu, te tapiha'ara'a i te tao'a rau i roto i te mau motu iho e i te fa'anahora'a i tā na 'ohipa i te pae no te utara'a e te 'ōperera'a.

Ua fa'ari'i te 'Āpo'ora'a fa'aterehau i te tāpa'o i te hō'ē tā'atira'a 'utuāfare 'ohipa fa'a'apu i ni'a i te tāpura o te feiā e fāna'o mai i taua tauturu mā te amora'a i tā na mau ha'amāu'ara'a i te pae no te ferēti, 'oia ho'i no te utara'a i tā na mā'a tupu i tapiha'ahia,

mai te taro, te tarua e te vaiharo tāporo no Rurutu. E ha'amata māite teie tauturura'a i te taime a piahia ai te mau fa'ahuru'era'a 'āpī i roto i te Ve'a Haufenua nō Pōrīnetia farāni.

Na ni'a i teie tauturu i te pae no te ferēti, te turu nei te Fenua i te fa'ahotura'a faufa'a fa'a'apu i roto i te mau motu ātea na roto i te ho'ora'a e te 'ōperera'a i tā rātou tao'a i te Tahiti.

Monora'a i te tōmitera ho'o pātē

Ua tāpae te matahiti o te ti'a tōmitera ho'o pātē, o Serge Leontieff tāne, i te fāito fa'ata'ahia no te huru tōro'a e amohia ra e ana, no reira e ua porohia te parau e ua vata tō na pārahira'a.

Ua fa'ata'ahia te tau hō'ē 'āva'e no te feiā e hina'aro nei e horo, mai te tai'o mahana piara'ahia i roto i te Ve'a Haufenua no Pōrīnetia farāni o te fa'aotira'a hau e poro nei i te vatara'a o te tōro'a tōmitera ho'o pātē, no te fa'atae i tā rātou parau horora'a i mua i te 'auvaha ture rahi no te tiripuna horora'a no Papeete (B.P. 101 – 98713 Papeete), ia fa'ataehia mai te reira i ni'a i te rata mā te fa'anahora'a rata mai'oi.

E tāmāu noa ā o Serge Leontieff tāne i te amo i taua tōro'a hou a ha'amanahia mai ai tō na mono.

Turura'a i te tā'atira'a « Te aru ora Rurutu » no tā na mau ha'ara'a rau no te maita'i o te arutaimāreva

I muri a'e i te pi'ira'a i ha'apurorohia i te 'āva'e tītema 2017 no te 'imira'a i te tahi mau 'ōpuara'a faufa'a e i muri a'e i te rurura'a no te 27 no fepuare i ma'iri a'e nei o te tōmite 'ōperera'a tauturu i te pae no te pārorura'a, te ti'a'aura'a e te ha'afaufa'ara'a o te arutaimāreva i Pōrīnetia farāni nei, ua fa'ati'a te 'Āpo'ora'a fa'aterehau ia fa'ata'ahia te tahi tuha'a tauturu no te terera'a 'ohipa ā te tā'atira'a « Te aru ora Rurutu ». E fāna'o mai 'o ia i te fāito moni tauturu e 450 000 Fcfp no te tāmāra'a i te mau anavai no Rurutu.

Papa ture tumu a te Tōmite Tū'aro Nui nō Pōrīnetia farāni (COPF) e te parau fa'au pārorura'a a te mau ta'ata e parau fa'ati'a ia tū'aro tā rātou

Ia au i te mau fa'auera'a a te fa'aotira'a a te 'Āpo'ora'a Rahi nō Pōrīnetia farāni nō te 14 nō 'atopa 1999, ua ha'amau te 'Āpo'ora'a Fa'aterehau i te mau papa ture tumu e riro ei niu nō te mau papa ture e fa'a'ohipahia e te COPF. E fa'ahepohia ia ha'amanahia teie mau papa ture e te Peretiteni nō Pōrīnetia farāni, ia fa'a'itehia e ua auraro i te mau papa ture tumu, e, ia fa'ati'ahia nā roto i te hō'ē fa'aotira'a e te 'Āpo'ora'a Fa'aterehau i te mahana hau roa a'e i te 31 août 2018. I reira ia e noa'a ai te turu a te Fenua i te taime i muri mai i

taua tai'o mahana rā. I te roara'a o taua tau rā, e ti'a i te COPF ia fāna'o i te turu māteria, ta'ata e faufa'a a te Fenua.

Ua hōro'a te 'Āpo'ora'a Fa'aterehau i te hō'ē moni tauturu nō te 'aufau i te parau pārorura'a 'āmui e pāroru i te mau ta'ata e parau fa'ati'a ia tū'aro tā rātou a te mau 'āmuitahira'a i 'itehia e te COPF nō te fa'ati'a i tē 'aufaura'a i te mau ta'ata 'ati a te matahiti 2017.

-0-0-0-0-0-